

LES MISSIONS DELS FRARES I LA XINA DE MENDOZA

LES RELIGIONS XINESES

Tot i que el sistema judicial es va presentar com a ideal, la religió era un tema molt més complex. El problema amb els xinesos era que, tot i ser pagans molt civilitzats, amb una organització social basada en l'ètica i la cortesia, eren uns idòlatres empedreïts.

Mendoza pensava que sant Tomàs havia convertit els xinesos, però que, degut a la falta de comunicació, el seu monoteisme havia degenerat en idolatria. Tot i així, encara conservaven una filosofia moral molt similar a la fe cristiana, cosa que repeteix més de cinc vegades. Però fins i tot amb aquest vestigi de monoteisme a la religió xinesa i la creença que hi havia moltes ànimes xineses al paradís, Mendoza va haver d'afrontar els milers d'ídols que les seves fonts veien arreu. Mendoza va proclamar que, mal que la religió no tenia estructura ni profunditat, els xinesos eren molt espirituals i invocaven els ídols constantment. Evidentment, els ídols xinesos no implicaven els components sanguinaris que els castellans van trobar a Mèxic, on els sacrificis humans eren una pràctica habitual. Tot i així, per a les ments europees, la idolatria era un problema greu, ja que, a diferència del politeisme, involucrava un pacte amb el dimoni, que veien com la font d'inspiració rere les omnipresents pràctiques supersticioses. Aquest era el cas del missatge del dimoni que Tordesillas havia presenciats a bord de la seva nau.

Aquesta percepció negativa de la idolatria xinesa va disminuir en veure el tracte tan proper envers els ídols, els quals solien ser recompensats o castigats com els oficials. Si no feien realitat les peticions, patien càstigs, fuetejant-los o ofegant-los fins que que es complissin. Com que se sentia incòmode amb tots els ídols, Mendoza es va centrar en un altre element, el Cel, que compensaria l'impacte de la religió popular i que seria molt més fàcil d'entendre pels europeus. La creença en el Cel era més comuna entre les classes altes que entre les baixes, i per això es menciona en els informes de Rada i Loarca, però no en els de Tordesillas i Dueñas. El que Mendoza no va entendre era que el culte al Cel era el cim de la religió de l'Estat. No vincula el Cel amb el títol de l'emperador, Fill del Cel, el qual esmenta sense donar al culte a l'emperador la posició central que té en la religió xinesa. Mendoza dona una visió més clara de la vida del més enllà: àngels al Cel per als

bons, un depriment Infern de turment etern per als malvats i un Purgatori per als culpables de faltes menors.

La idea del Purgatori també li va servir per explicar el culte als avantpassats que van trobar les seves fonts en totes les cases. Els resos i els sacrificis que oferien les famílies als altars dels avantpassats es van interpretar com pregàries de la família per alliberar els difunts del Purgatori.

Això s'estén quan fa explicacions sobre els monjos i els temples. Hi ha una clara distinció entre taoistes i budistes, tant sobre la manera de vestir com sobre la seva vida quotidiana. Remarca la importància dels temples i dels santuaris que hi ha per tota la Xina, perquè és el que tots havien vist.

Els temples budistes i taoistes acceptaven els consagrats al culte dels oficials meritoris. La devoció simultània a diverses religions era comuna a la Xina i hi havia temples per a tota mena de déus arreu, com es pot observar en el quadre de Nanjing de l'època dels Ming.

Els enormes recintes dels temples eren habituals a la Xina. Les siluetes de les pagodes s'erigien a l'horitzó i els temples a cultes mixtos enfilaven les muntanyes i penjaven dels penya-segats.

Mendoza va oferir un marc general sobre la religió xinesa, però ni ell ni les seves fonts esmenten Confuci o el confucianisme, perquè no el van identificar com una religió. Van veure el culte als avantpassats a les cases, la importància de l'educació clàssica, el caràcter meritocràtic del govern xinès i l'ètica inherent de la vida social xinesa; però no ho van considerar mai com una mena de religió. D'això se n'ocuparan els jesuïtes.